

עד מתי אפשר לומר ברכת לעולם יהא אדם

ראיתי מי שהציע בפני הגרמ"מ קארפ שברכה זו נתקנה רק עבור מי שמשכים (כלשון התנא דבי אליהו פכ"א [שהוא המקור לברכה זו] וישכים ויאמר) ולא למי שהתעורר לאחר זמן תפילה, והסכים עמו הרב שליט"א.

ומ"מ לדינא יל"ע אם לנהוג כן, דהרי נזכר בלשון הברכה שבתד"א גם להיות ירא שמים בגלוי ובסתר ואטו מי שאינו ירא שמים אינו יכול לברך ברכה זו, וידוע שתחילת הברכה אינו מנוסח הברכה עצמו כמו שהארכתי בתשובה אחרת שנדפסה

בשו"ת עם סגולה רק שהביא הב"י בשם שבלי הלקט בשם ר"ש לאומרה יחד עם הברכה [דהיינו לומר את כל הנוסח בתד"א] כדי להרגיל האדם להיות יר"ש בגלוי ובסתר, והגרח"ק ע"פ התוס' בפסחים וברכות נקט שתחילת הברכה מעיקר הדין הוא מאתה עד שלא נברא העולם.

ועוד יל"ע דהיכן מצינו שהברכה תלויה בזמן קימתו של האדם, דבשלמא זמן לאמירת הברכה מצינו אבל שיהיה מותנה בזמן הקימה היכן מצינו, שברכה שאדם קם בזמן מסויים מתחייב לאומרה ואם קם בזמן אחר אינו מתחייב לאומרה, ואמנם המעביר שינה אם קם בלילה אינו מתחייב לאומרה, אבל שם הברכה על השינה ועל זמן השינה, ולדידן המעביר שינה אפשר שהיא ברכה על מנהגו של עולם כשאר ברכות השחר (ובניעור כל הלילה מחמירים לצאת מאחר).

ועוד יל"ע דבלשון הברכה עצמה לא מצינו כלל רמז לענין ההשכמה, דהוא ברכה על קידוש השם, ולמה לא נזכר בנוסח הברכה דבר על ההשכמה, ואפי' אם נימא שהוא ברכה לכל יום על קידוש השם של אותו היום, אבל למה שלא יהיה דינו כזמן של שאר ברכות השחר לכל דעה לפי שיטתה.

ועוד יל"ע דהשכמה הוא מי שמקדים לקום, כדמוכח בפסחים ד' וביומא דף ע"ו ע"ש, וא"כ לפ"ז יוכל לברך רק מי שמקדים הרבה לקום, וא"כ איזה שיעור נאמר בדבר.

ועוד יל"ע דהרי המשנ"ב דן לגבי ברכות השחר אחר ד' שעות וכן דנו הפוסקים על ק"ש לאחר ג' וד' שעות וברכותיה לאחר ג' וד' שעות ושמון"ע לאחר ד' שעות ולאחר חצות, ולמה לא הזכיר נידון זה של ברכת לעולם יהא אדם למי שקם ממיטתו אחר ד' שעות, ומ"מ לא ראינו אינו ראייה גמורה (ועי' ערוה"ש ס"ס נב שהוסיף ברכות שלא הזכירם המשנ"ב שם לדון בהם אם יכול לאומרן אחר התפילה).

